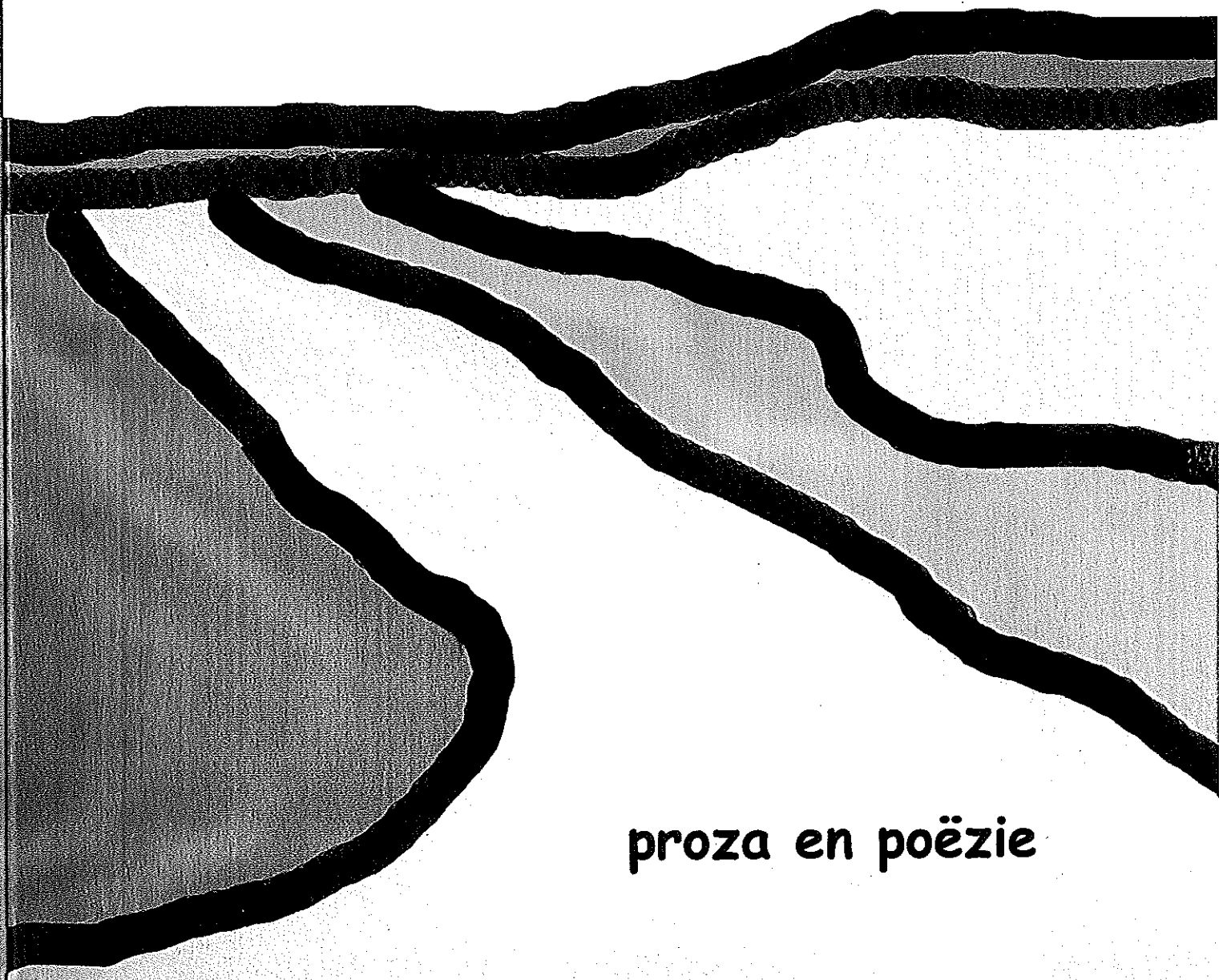

HET GEHEIM VAN DE REIZIGER

BUITEN JE EIGEN GRENZEN TREDEN

proza en poëzie

Redactie
Frans Walch

Illustratie omslag
Willy ten Bras

Vormgeving omslag en binnenwerk
Uitgeverij Kontrast - Ineke Jansen

Jury
Margo Jonkers, Herman Erinkveld, Frans Walch

© 2007 verhalen en gedichten: de auteurs
© Uitgeverij Kontrast Oosterbeek 2007
www.uitgeverijkontrast.nl

ISBN: 978-90-78215-39-4
NUR: 300

Het geheim van de reiziger

Buiten regent het nog steeds. In kleine straaltjes loopt het water langs de beslagen ruit van de coupé, grillige sporen achterlatend als van een slak die over een betegeld tuinpad kruipt. Af en toe blijft een druppel een ogenblik hangen, versmelt dan met een tweede, waarna ze samen versneld verder zakken, meestal een richting kiezend van een druppel die hen is voorafgegaan. De sfeer in de coupé is gelaten. Gelig licht verzacht de contouren van mijn medepassagiers. Tegenover mij zit een wat oudere vrouw, haar kleine hoofd gebogen over een tijdschrift. Schuin tegenover mij bekijkt een jonge militair een gratis ochtendkrant die door een vroege reiziger is achtergelaten. Zijn blauwgrijze kleding vertelt me dat hij bij de luchtmacht is ingedeeld.

Naast mij zit een jonge vrouw. De blik is strak naar voren gericht, het hoofd omhoog geheven. Naar haar hoef ik niet te kijken om haar te kunnen beschrijven. De uitstekende, hoge jukbeenderen, haar brede mond waarvan de bovenlip iets naar boven krult, groenblauwe ogen. Kastanjebruin, golvend haar, dat tot op de schouders valt. Karin Klop, zo had ze zich een maand geleden aan mij voorgesteld. Een maand geleden, het lijkt veel langer. Zo dadelijk zal de deur van het treinstel openschuiven. Een man in een wit colbertje zal de stilte doorbreken, een karretje met drank en versnaperingen naar binnen rijden en de vraag stellen of iemand iets wil drinken.

‘Cut,’ verscheurt een harde stem de stilte. ‘Stop, nee, dat kan zo toch niet!’ Vanuit de studio komt een gezette man drukgebarend naar ons toegelopen. In zijn rechterhand houdt hij een rol papier, waarmee hij met droge klappen in zijn andere hand slaat terwijl hij de set betreedt. Pareltjes zweet glinsteren op zijn voorhoofd onder de warme lampen van de studio.

‘Je bent boos, Johan, verongelijkt, de woede moet uit je ogen spatten,’ richt hij zich rechtstreeks tot mij. ‘Concentreer je op de afspraken die we hebben gemaakt. Spreek met je ogen! Eerst kijk je wezenloos door het met regenwater getekende glas naar buiten, waar een leeg polderlandschap druilerig aan je voorbijglijdt, en dan ... Denk aan een schilderij

van Mondriaan. Denk aan een strakke optocht van langgerekte stroken grasland, onderbroken door smalle en bredere sloten. Tel de sloten, voor mijn part.'

'Maar ik zie geen koeien, ik zie geen sloten,' merk ik op. 'Als ik goed kijk, zie ik alleen een man die met een tuinslang water tegen het raam sproeit.' Mijn humor wordt niet gewaardeerd en onmiddellijk afgekapt.

'Je weet heel goed wat ik bedoel. Je bent er met je aandacht in het geheel niet bij. Je bekijkt de mensen in de coupé alsof je een vakantie-reisje maakt; je moet dwars door ze heen kijken. In gedachten ben je ergens anders. We doen het nog één keer over en dan wil ik dat het goed gaat. Jullie weten toch wel hoeveel het gebruik van deze studio ons kost?' betreft hij nu ook de anderen in zijn donderpreek.

Nee, ik heb me geen moment afgevraagd hoeveel de huur van de filmstudio bedraagt, en ja, het is waar dat ik er met mijn gedachten niet bij ben. Daarvoor is er te veel gebeurd vandaag. Binnen een dagdeel ben ik wel drie keer binnenstebuiten gekeerd, zo voelt het. Vanochtend bij het ontbijt namen Karin en ik de scène nog een keer door: onderweg in de trein van Haarlem naar Amsterdam laat zij (Marianne in de film) mij weten dat ze verliefd is op een ander; gevangen in de ruimte van de wagon, omgeven door andere reizigers, kan ik (Gerard in de film) mijn emoties niet de vrije loop laten; eerst zal ik mijn blik apathisch naar buiten richten en dan vol woede en frustratie naar binnen, terwijl Karin, zonder verder iets te zeggen, voor zich uit blijft kijken en zwijgt.

'Beschouw de voorbije weken als de enige juiste aanloop tot deze scène,' had ze gezegd. Het had even geduurd voordat de reikwijdte van de woorden tot me doordrong. Karin Klop, actrice van beroep. Als wilde roofdieren hebben we ons op elkaar gestort. Nooit eerder heb ik me zo aan iemand gegeven. De liefde (of was het verliefdheid) kende geen grenzen. Veertig jaar lang heb ik me geen moment zo zeker en veilig gevoeld, totdat vanochtend ons gezamenlijke verhaal als een zeepbel uit elkaar spatte.

De korte onderbreking heeft mijn zinnen gescherpt. Ik voel de spanning in mijn spieren toenemen. Mijn handen buigen naar binnen, de polsen verkrampen. Een duivels plan komt in me op. Ik kijk naar buiten en zie helmaal niets, geen polders, geen koeien.

‘Koffie voor één euro vijftig. Voor slechts twee euro krijgt u er een gevulde koek bij.’ Ziet de man dan niet dat ik geen behoefte heb aan gevulde koeken? Karin kijkt onbewogen naar voren, constateer ik vanuit mijn ooghoeken. Een grimas verschijnt op mijn gezicht. Ik weet nu hoe ik het haar betaald kan zetten. Als de laatste weken een spel zijn geweest, dan zal ik het spel meespelen.

‘Ik ... ik moet je wat vertellen,’ spreek ik met gebroken stem, terwijl ik mijn hoofd langzaam naar Karin toedraai. Mijn lippen trillen, de huid van mijn wangen trekt wit weg. Tevreden zie ik de verbazing in haar ogen.

‘Had ik het maar eerder gezegd, voordat we ... je weet wel. Dan hadden we niet ... Het spijt me zo.’ De laatste woorden zijn nauwelijks te verstaan. Ik speel de rol van mijn leven. De verbazing in de ogen van Karin heeft plaatsgemaakt voor bezorgde paniek.

‘Het spijt me zo, het spijt me zo,’ herhaal ik, terwijl ik schokkende geluiden maak en in diepe snikken uitbarst.

‘Cut, cut, cut,’ hoor ik de luide stem van de regisseur. Aan de verschrikte blik van Karin Klop kan ik aflezen dat ik mijn gram gehaald heb. Ik snuif de lucht door mijn neus naar binnen knijp mijn stembanden samen om nog een paar gierende accenten te zetten.